

'СВЕТА НЕДЕЛЯ

Брой 56 | 1 януари 2006

† НЕДЕЛЯ ПРЕД БОГОЯВЛЕНИЕ. НОВА ГОДИНА. ОБРЕЗАНИЕ ГОСПОДНЕ

“Гласът на викация в пустинята говори: пригответе пътя на Господа, прави правете пътеките Му.” (Марк. 1:3)

В името на Отца и Сина и Светия Дух!

Възлюбени в Господа нашего Иисуса Христа братя и сестри,

Днешното светолитургийно Евангелие ни въвежда отново сред онези изпълнени с дълбок смисъл събития, които се случиха в човешката история, но и бяха предназначени за наше тълкуване и за тълкуване от хората от всички векове от Рождеството на нашия Господ Иисус Христос и Неговата земна проповед до последните дни.

Има ли християнско сърце, което да не се е обръщало към онова, което ще се случи в последните дни, така както го е описал св. ап. и евангелист Иоан Богослов в своето Откровение - последната книга от Новия Завет? От една страна неподготвеното духовно чрез покаяние, изповед и най-вече - пост и молитва,

сърце се изкушава да се опитва да разпознава персонажите от Апокалипсиса. Не забравяме ли обаче колко е съдържателно Свещеното Писание във всяка своя книга и колко много са пророчествата, които се изпълняват, понякога и пред очите ни?

С какво, братя и сестри е поучително за нас днешното литургийно Евангелие и в какво е неговата боговдъхновеност?

В иудейската пустиня се извиси глас, но що за пустиня беше това? Наблизо минаваха пътища водещи във всички посоки.

Имаше многобройни градчета и поселения. Минава оттук пастири със стадата си, които всякога, според сезона, намираха паша. Страната Иу-дейска е гъсто населена, а наблизо е и Иеру-салим, откъдето при река Йордан

прииждаха вярващите. Тези люде, повечето от които бя-ха от Иудиното коляно, бяха потомците на жителите на малкото царство Иудея, които оцеляха сто и петдесет години след като техните единокръвни съседи - израелците бяха избити, а земите им разграбени. Иудеите оцеляха след Вавилонския плен, подобно на българите след петстотингодишното турско робство, но оцеляха не само физически, а и духовно. Опазиха Свещеното Писание и вярата си в Бога - Творца, у Когото ни една дума не остава празна и нито едно обещание - неизпълнено. Така потомците на завър-налите се от плена се нарекоха освен "евреи", което за жителите на несъществуващите вече империи Вавилон и Асирия беше синоним на скитник и опасен човек, но и "иудей", а това значеше не просто издънки на Иудиното коляно. Това вече значеше "верни", значеше "пазители на закона".

Но какво караше иудеите да прииждат при река Йордан? Чий беше гласът на вика-щия в пустинята и коя беше тая пустиня?

Тая пустиня, братя и сестри, беше в души-те на иудеите. Те поколения наред пазиха вярата си, завърнаха се от Вавилон бедни и окаяни, а ето, че вече се бяха позамогнали с пословичното си трудолюбие и за разлика от безписмените си съседи бяха по-опитни в търговските дела, по-търпеливи във всякое очакване и ревниво пазещи името си. Поколение след поколение, повече от четири века и половина, те изпълняваха буквата на закона Мойсеев и четяха пророчествата. Заети с мирските си дела иудеите започнаха да измерват задълженията си към вярата и древната Църква с десятка, който доброво-лно отделяха от печалбата си. Празниците измерваха с изпълнението на същите тези задължения и така неусетно храмът Соло-монов, възстановен от дедите им след плена, стана тържище за продажба на дарове за приношение и сарафчийница за обмен на пари. Отдалечени от времето на бягството от Египет, те бяха забравили, че и други племена могат да се присъединят към богоизбраните, както киринейците, например. Така забравиха за вечния живот и зачакаха да дойде онзи, който ще им устрои царство на земята, в което избраниците Господни ще царуват над другите народи. Така постепенно душите им се опразниха от любов към ближния. Когато не беше иудейн, ближният

предизвикваше само презрение, защото "избраниците" вече не виждаха в човека об-раз Божий, а претендент за наследството на земните блага. Така скоро някои от тях щяха да намразят и Самаго Бога, Който дойде, за да ги спаси първом тях, а после да даде пример и да вдъхнови апостолите да спасят цялото човешко потомство от четирите краища на земята.

В тази пустиня на опустошените души викаше гласа и приканваше към покаяние. Този глас беше Ангелът в човешка плът, за когото предизвести пророк Малахия 400 години преди да започне да кръщава с покая-но приношение. За него пророкува и пророк Исаия, че ще събуди спящите да приготвят пътя на Господа. Да забравят грижите свър-зани с припечелването и умножаването на имота си, приканваше гласът на св. Йоан Предтеча и Кръстител Господен. Да премах-нат всички онези препятствия в душите си, които нагаждат истините на вярата към еже-дневието.

Гласът отекна в сърцата на тези, които не бяха забравили да се уповават Богу за делата си и те придойдоха на брега на река Йордан. Там чуваха проповедта на Кръс-тителя, който искаше от тях да се съкрушат за греховете си, да се покаят за тях и тогава ги кръщаваше с водата на свещената река. Облечен беше с най-груба дреха от камилска вълна, каквато носеха най-бедните измежду бедните. Носеше на кръста си кожен пояс като светия пророк Илия и понеже никой не знаеше откъде е дошъл, някои помислиха, че това е взетият жив на небето Илия. Имаше такива, които се чудеха дали това не е Месията-Христос. Но бидейки близо до Бога Предтеча не се изкуши да се само-въздигне: *"И проповядваше, думайки: след мене иде по-силният от мене, на Когото не съм достоен да се наведе и развържа ремъка на обувката Му;"* (Мар. 1:7). Това се виждаше чудно на все по-рядко срещащите смирение иудейци. Та нали най-окаяният слуга в къщата на господаря сваля обувките от краката му, за да не си прави труда горестоящия да се навежда! Но как обновително се пречистваха душите им след покаяното кръщение. Така се подготвиха онези, които трябваше да познаят в Иисуса Христа, братя и сестри. Така се създадоха онези, които видяха в Него Бога Сина и засвидетелстваха, че всеки, който повярва в Него ще се спаси за живот вечен, сиреч,

ще царува с Царя в Царството на Отца Небеснаго.

Гледаха Йоана иудеите и който имаше чисто сърце, разбираше, че не е нужно да претоварва сърцето си с преяждане и препиване, щом Кръстителят се прехранва от лазещите из камънака рачета и дивия мед между клоните на дърветата. Нямаше защо да строят палати, щом ето, този, избраникът Божий живее под открито небе и ангелите Господни се грижат за него.

Така е и с нашите души, братя и сестри. Преживяхме робство, но запазихме вярата си. Дойде за кратко римското владичество на фалшификаторите на християнските добродетели, които за четири и половина десетилетия се опитаха на унищожат спомена за Този, Който ни сътвори от любовта Си и, за да ни спаси, прати Своя Единороден Син на распятие. Накрая същите тези се съюзиха с доскорошните си врагове, за да служат без срам на сребърниците.

Гласът на викация в пустинята огласи

праведниците за идването на Спасителя. Сега Църквата Христова вика в пустинята на нашите души, за да ни предизвести Неговото Второ Пришествие, защото никоой не знае деня и часа на Съда Господен, а всяка вярваща душа трябва да е готова за добър отговор!

Да приготвим душите си, братя и сестри, и доколкото всеки от нас е член от тялото на светата Църква, да извикаме със смирението на Кръстителя Йоана в душите на заспалиите: Съдът иде! Покайте се за греховете си, братя и сестри, защото Бог не иска никоя душа да погине, а да се спаси за живот вечен!

Нека се помолим така: Свети Йоане Кръстителю Божий, моли Бога да ни дарува с будно сърце, та всякога да отгатваме лукавите кроежи на врага човешки! Дай силна вяра и съкрушително покаяние на невярващите и зловярващите, та да се отвърнат от делата на лукавия и да се спасят!

Амин!

1 ЯНУАРИ - ОБРЕЗАНИЕ ГОСПОДНЕ

Обрезанието е свещенодействие, установено в Стария Завет при патриарх Авраам в самото начало на второто хилядолетие преди Рождество Христово, и послужило не само като “знак на завета” между Бога и избрания народ, но и като далечен предобраз на християнското тайнство Кръщение (Колос. 2:11). Като печат на този “знак” служило името, което давали на младенца при обрязването му. потомък по път на Авраам, прославян в Новия Завет като “баща на вярващите” (Рим. 4:11), Господ Исус Христос бил обрязан в осмия ден от Своето Рождение и Му дали името “Исус”, наречено от ангела (Лука 1:31). Пресветата Му Майка принесла предписаните по Мойсеевия закон две гургулици или два гълъба, каквито се полагали за онези бедни израилтяни, които не били в състояние да донесат агне или теле (Лев. 12:8).

Възпоминанието за Господнето обрязание още през четвърти век било утвърдено като тържествен Господски празник, с който се

приключвал осмодневия кръг на Рождественските дни. както се вижда от едно слово на св. Амфилохий Иконийски († 394 г.), още през 4 век празникът Обрязание Господне бил съединен с чествването на паметта на св. Василий Велики, който се представил в Господа същия ден. Началото на този Господски празник отнасят към първите християнски векове. До нас са стигнали светоотечески слова, произнасяни на този ден, като поучения на св. Григорий Нисийски († 394), св. Амвросий Медиолански († 397) и др. От 5 век е запазена беседа на Туринския епископ Максим. А Римският папа св. Григорий Велики († 604) споменава същия празник в своята книга за годишния кръг. През 8 в църковният песнописец Стефан Саваит († 794) написал канон за този празник, който и досега се изпълнява в нашето православно богослужение на този ден.

Из “Жития на светите”

1 ЯНУАРИ - СВ. ВАСИЛИЙ ВЕЛИКИ

Св. Василий Велики се родил около 330 г. в Кесария Кападокийска в благородно и богато семейство на благочестиви и силно вярващи християни. Неговият дядо загинал мъченически при гоненията на Диоклетиан, а дядо му по бащина линия крил семейството си цели седем години из гъстите лесове на Понтийската планина по време на същите гонения. Майка му - св. Емилия, сестра му - св. Макрина и братята му - св. Григорий Нисийски и св. Петър Севастийски били причислени към лика на светиите. В святовство просияла и неговата баба по майчина линия - св. Макрина страша, която имала най-голям дял в християнското възпитание на св. Василия.

Приел свето кръщение на 30 годишна възраст след като учил в Кесария, Константинопол и Атина и за кратко се увлякъл в суетите на светските успехи и ветрогонството, но под влияние на сестра си св. Макрина и на брат си св. Григорий, той отхвърлил изкушенията на младостта и се отдал на съзерцание. Посетил монасите на изтока в Сирия, Палестина, Египет и Месопотамия и бил поразен от тяхното изумително въздържание от храна, пиене и сън.

Впоследствие, като презвитер и епископ на Кападокия основал своята "Василиада" - цяло селище от безплатни трапезарий, болници и приюти. Имало още приюти за прокажени и работилници, в които да се трудят надъгавите.

Св. Василий защитил неотстъпно православието, което се мъчили да изопачат след смъртта на св. император Константин еретиците ариани, които не признавали единосьщието на Христа с Бога Отца и по този начин отхвърляли спасението чрез вярата

в Този, Който принесе Себе Си в жертва. Светията е и велик християнски писател, който е оставил безценни съкровища на християнското предание, сред които особено място заемат беседите върху книга Битие от Светата Библия. Написал светата Василиева литургия, която се изпълнява в православните храмове и до днес. Неговата кончина била едно от чудесата, които прозорливият Василий извършил приживе: негов приятел бил един лекар иудеин на име Иосиф, който бил много благочестив мъж, но не желал да приеме, че Иисус е Христос. Когато св. Василий бил на смъртно легло известния с точните си диагнози Иосиф заявил през съзи на лежащия без сили в постелята си епископ, че ще умре същата нощ. Св. Василий попитал: "Ако оживея до утре, до шестия час (сиреч до 12 часа на обяд), то какво ще направиш?" Иудеинът се закле, че ще изпълни всяка воля на своя приятел, включително и че ще приеме свето Кръщение в името Христово. Св. Василий се молил горещо и на сутринта, когато бързащия с нажалено сърце лекар влетял в покоите на епископа, заварил там не тленните му останки, а го видял бодър и усмихнат. Иосиф веднага коленичил и пожелал да покръсти цялото си семейство и себе си, което св. Василий извършил лично, отслужил света Литургия и вечерта спокойно предал духа си Богу.

По молитвите на св. Василий нека никое видимо и невидимо вражеско нападение не ни достигнат, а враговете на нашето свето Православие да се обърнат и станат благочестиви християни!

Свети Василие, моли Бога за нас!
Амин!

6 януари - БОГОЯВЛЕНИЕ

Празникът Богоявление е известен с три имена: Кръщение Господне, Богоявление и Просвещение.

Нарича се Кръщение Господне, понеже на днешния ден, шести януари, според църковното предание Господ Иисус Христос е бил кръстен в река Йордан от св. Иоан Кръстител.

Нарича се Богоявление, понеже на този ден, при кръщаването на Иисус Христос, Бог се явил на човечеството като Пресвета Троица: Бог Отец, Бог Син, и Бог Дух Свети. Затова и светата Църква пее така: "При Твоето кръщение в Йордан, Господи, се откри

поклонението на Света Троица: защото гласът на Отец свидетелствуваше за Тебе, като те наричаше възлюбен Син, а Духът във вид на гълъб потвърждаваше верността на тия думи".

Празникът се нарича Просвещение, тъй като Бог, Който е светлина (1Иоан 1:5), става отсега "светлина на света" (Иоан 8:12), "която просветява всеки човек, идващ на света" (Иоан 1:9), светлина, която просветява седящите в мрак и смъртна сянка (Мат. 4:16). Затова и тропарът на празника завършва така: "Христе Боже, Който си се явил и си просветил света, слава на Тебе!"